

Hakemus 20.12.2024

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämistä koskeva luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeuslupa, Varassaaren lisääntymis- ja levähdyspaikka, Vaajakoski, Jyväskylä (kiinteistöt 179-406-2-711 Liekkilä ja 179-406-2-660 Haapakoski)

HAKIJA Keski-Suomen ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

VIREILLE 20.12.2024

HAKEMUS

Hakemuksen pääkohdat on tiivistetty seuraaviin kappaleisiin. Hakemusta on pyydetty tarkentamaan 24.1.2025 lähetetyllä viestillä. Hakemusta on täsmennetty 3.2.2025.

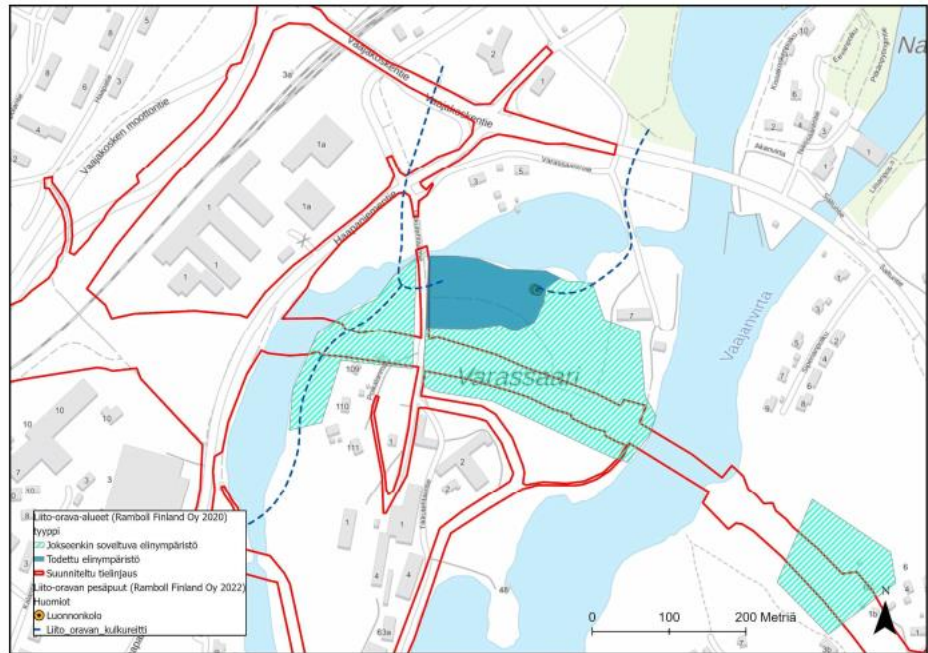
Keski-Suomen ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue hakee poikkeuslupaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiseksi valtatie 4:n ja valtatie 9:n parantamishankkeen toteuttamiseen Jyväskylän Vaajakoskella Tikkutehtaantien itäpuolella kiinteistöllä 179-406-2-711 Liekkilä (lisääntymis- ja levähdyspaikka) ja 179-406-2-660 Haapakoski (kulkuyhteys). Poikkeuslupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi.

Hakemuksen mukaan esitetty hankkeen teknisen toteutuksen ratkaisu parantaa yleistä liikenneturvallisuutta, ja siihen on siten yleisen edun kannalta pakottava syy. Valtatie 4 on valtakunnallinen päätieyhteys pääkaupunkiseudulta Keski-Suomen kautta Pohjois-Suomeen. Sillä on merkitys sekä elinkeinoelämän kuljetuksille että henkilöliikenteelle. Valtatie on suunnitellualueella sekä paikallisen että pitkämatkaisen liikenteen reitti. Valtatie 4 (Jyväskylä–Oulu ja Vaajakosken kohta) sisältyy EU:n TEN-T-ydinliikenneverkkoon osana Botnian käytävää. Yhteysvälin ongelmallisimpia tiejaksoja ovat Kirri–Tikkakoski ja Vaajakosken kohta.

Valtatien liikennemäärä nykytilanteessa on Haapalahden ja Kanavuoren välillä 17 000 – 21 000 ajon./vrk. ja vuonna 2030 sen ennustetaan olevan jo 22 000 – 26 000 ajon./vrk. Vaajakosken ja Kanavuoren kiertoliittymien välinen osuus, jolla on 50–60 km/h nopeusrajoitus, katkaisee nelostien moottoriväyläjakson. Ongelmallisen osuuden päissä olevien kiertoliittymien välityskyky ei vilkkaan liikenteen aikana ole riittävä ja liikenne ruuhkautuu säännöllisesti.

Valtateiden 4 ja 9 parannus on tärkeä hanke elinkeinoelämän kuljetusten ja Suomen huoltovarmuuden kannalta. Kanavuori on tieliikenteen tärkeä

pitkin piirretyt vihreät kulkuyhteysnuolet (kuva 1) tarkoittavat sitä, että liito-oravan kulkuyhteys käyttää sillan reuna-aukkoja, siis alittaa sillan. Eteläiset kulkuyhteydet katkeavat täysin Varassaaren uuden maastokäytävän toteutuksen myötä. Eteläinen kulkuyhteys on n. 40 metrin levyinen metsäinen käytävä, joka on liito-oravan kannalta hakemuksen mukaan keskeisimpänä kulkuyhteytenä.

Kuva 7-1. Liito-oravalle soveltuva elinympäristö ja lajin todennäköiset kulkuyhteydet Jyväskylän Varassaaren elinpiirille.

Kuva 2. Ote hakemuksesta. Liito-oravan kulkuyhteydet Varassaaren lisääntymis- ja levähdyspaikalle on esitetty vasemmassa yläkulmassa. Uusi tieaukko katkaisee etelään Varaslahteen ja sitä kautta Haapaniemeen suuntautuvan kulkuyhteyden.

Hakemuksessa on esitelty teiden parantamishankkeen suunnitelmavaihtoehtoja eri suunnitteluvaiheessa. Yleissuunnitelman muutossuunnitelmavaiheessa uuden tielinjan tasausta Varassaaren kohdalla tarkasteltiin uudestaan, ja valittu vaihtoehto todettiin liito-oravan elinympäristön säästämisen kannalta toista, syvään leikkaukseen suunniteltua vaihtoehtoa paremmaksi, sillä valittu vaihtoehto pysyy enemmän nykyisen maanpinnan tasolla. Tiesuunnitelma perustuu tähän vaihtoehtoon eikä hakemuksessa ole esitetty, että tiesuunnitelmavaiheessa olisi tutkittu enää muita vaihtoehtoja.

Hakijan mukaan hankkeella ei ole vaikutusta lajin suotuisan suojelutason kehitykseen valtakunnallisella tai maakunnallisella tasolla. Varassaareen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuva heikennys sekä hankkeen toteutus vaikuttaa hakijan arvion mukaan hankealueen eteläpuolella sijaitseviin Haapaniemen alueen liito-oravan populaatioihin. Alueelle johtavia metsäisiä kulkuyhteyksiä katkeaa etelä-pohjoissuunnassa tielinjauksen myötä, mikä lisää estevaikutusta ja pirstoutumista. Hankealueen läheisyydessä molemmin puolin tielinjausta on tehty havaintoja liito-

oravasta. Hakemuksen mukaan paikallisella tasolla hankkeella ei yksin ole lajin suotuisan suojelutason kehitykseen vaikutusta pitkällä aikavälillä, vaan kehitys riippuu metsänhoitotoimista.

Kohdekohtaisina lieventämistoimina hakemuksessa on esitetty seuraavat toimet, joilla liito-oravaan kohdistuvaa heikentävää vaikutusta voidaan lieventää:

- Merkitsemällä ja suojaamalla Varassaaren alueen kolopuut.
- Sitoutumalla katkaisemaan väylän reunapuut kaatamisen sijasta.
- Toteuttamalla kompensatiotoimina Varassaareen johtavien liito-oravan kulkuyhteyksien parantamista Vaajakoskentien yli hyödyntämällä hyppypuita (hakemuksen liite 4) sekä puiden istutusta osoitettujen pohjoisten kulkuyhteyksien (hakemuksen kuva 7-1) kohdalla.
- Ajoittamalla lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdentuvat puiden kaadon toimet liito-oravan lisääntymisajan (maalis-heinäkuu) ulkopuolelle.

ASIAN KÄSITTELY

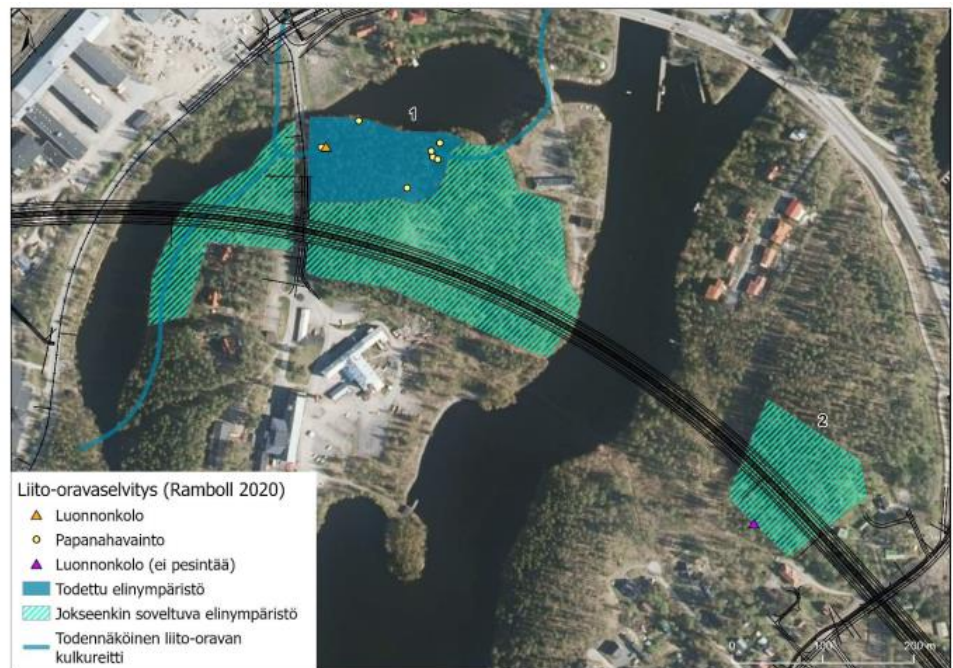
Alueen liito-oravaesiintymät

Varassaaren pohjoisosasta liito-oravahavaintoja on tehty useissa eri selvityksissä. Vuonna 2014 Jyväskylän kaupungin selvityksessä tehdyt liito-oravahavainnot on esitetty kuvassa 3. Pesäpuut ovat kartalla vaaleapohjaisina merkintöinä ja jätöspuut väreillä keltainen, punainen ja sininen.

Kuva 3. Ote Jyväskylän kaupungin liito-oravaselvityksestä 2014. Pesäpuut on merkitty valkopohjaisilla merkinnöillä. Ydinalue on rajattu punaisella.

Hankealueelta kartoitettiin tiesuunnitelman luontoselvitysten yhteydessä liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä elokuussa 2019. Soveltuviksi elinympäristöiksi arvioitiin laajasti kaikki varttuneet kuusivaltaiset metsiköt, jossa sekapuuna kasvoi lehtipuita. Varsinainen liito-oravaselvitys tehtiin kevättalvella 2020 soveltuviksi elinympäristöiksi arvoiduilla alueilla. Vuoden 2020 selvityksen mukaan Varassaaren kohde on tyypiltään vaihtelevaa sekametsää, pohjoisosastaan männikköistä ja kuivahkoa, mutta muuten lehtomaista kangasta. Vuoden 2020 selvityksessä alueelta todettiin liito-oravan pesintä, sekä useiden puiden juurilta liito-oravan papanoita. Pesintä ja havainnot sijoittuvat rannan tuntumaan, tielinjauksen pohjoispuolelle (kuva 4).

Kuva 5-3. Liito-oravan todettu elinympäristö Varassaarella, suhteessa tiesuunnitelmaan. Ilmakuva © MML 2020.

Kuva 4. Ote vuoden 2020 luontoselvityksestä.

Alueelle tehtiin uusi liito-oravaselvitys keväällä 2022, jolloin Varassaaren elinpiiriltä tehtiin aiempia vuosia vähemmän liito-oravahavaintoja, mutta reviiriltä löytyi edelleen jätöksiä ja pesäpuita (kuva 5). Selvityksessä hahmotetut kulkuyhteydet on esitetty kuvassa 2. Alueelta on tallennettu myös Lajitietokeskuksen järjestelmään yksi yleisohavainto liito-oravan jätöksistä (ei sis. pesätietoa) vuodelta 2023.

Kuva 6-7. Liito-oravahavainnot Varassaaren Tikkutehtaantien elinympäristöllä vuoden 2022 selvityksessä (Ramboll Oy 2022).

Kuva 5. Ote hakemuksesta, liito-oravahavainnot vuoden 2022 selvityksessä.

Haapaniemen alueelta Lajitietokeskuksen järjestelmään on tallennettu kaksi näköhavaintoa liito-oravasta vuosilta 2011 ja 2016 ja yksi luontoselvittäjän tekemä jätöshavainto vuodelta 2012. Mihinkään näistä havainnoista ei liity tietoa lisääntymis- ja levähdyspaikoista.

Maastokatselmus

Asian ratkaisemiseksi ei ole suoritettu maastokatselmusta.

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää Keski-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle luvan poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen ja heikentämiskiellosta kiinteistöillä 179-406-2-711 ja 179-406-2-660 seuraavin ehdoin:

1. Luvalla saa kaataa uuden moottoritieinjauksen alle jäävät liito-oravan eteläisen kulkuyhteyden puut siltä osin kuin välttämättä joudutaan tiesuunnitelman mukaisten toimenpiteiden takia tekemään, kuitenkin enintään hakemuksen kuvassa 6-2 esitetyn tiealueen verran. Säilyvän ja hakattavan puuston raja tulee merkitä maastoon ennen käytännön toimenpiteisiin ryhtymistä.
2. Lupaa saa käyttää hakijan valtuuttama taho luvan saatua lainvoiman ja enintään 31.12.2034 saakka. Hakija vastaa siitä, että työn toteuttajat noudattavat myönnettyä lupaa.

3. Puiden käsittely tulee ajoittaa liito-oravan lisääntymisajan ja poikasten dispersaalivaiheen (1.3.–31.8.) ulkopuolelle. Puuston hakkuut on ajoitettava todellisen tarpeen mukaan siten, että puustoa ei hakata ennen kuin hanke on saanut rahoituksen ja käynnistynyt.
4. Työssä tulee noudattaa erityistä varovaisuutta, jotta alueelle jäävää puustoa ja liito-oravalle ravintoa ja suojaa tarjoavaa puustoa ei vaurioiteta tarpeettomasti eikä koneilla liikuta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan alueella.
5. Liito-oravan kulkuyhteys etelään Varaslahden ja Haapaniemen suuntaan uuden moottoritielinjauksen yli tulee turvata säästämällä mahdollisuuksien mukaan liikkumiseen soveltuvaa puustoa tiealueen reunoilla ja toteuttamalla teknisiä rakenteita ja puustoistutuksia moottoritielinjauksen yli. Hyppypuut ja puiden istutukset tulee tehdä Varassaareen Tikkutehtaantien länsipuolelle Varassaaren siten, että liito-oravalle soveltuva puustoinen kulkuyhteys jatkuu Varaslahden rantaan. Liito-oravan olemassa olevat kulkuyhteydet pohjoiseen Vaajakoskentien yli tulee säilyttää hankkeen aikana.
6. ELY-keskukseen tulee toimittaa seurantatiedot Varassaaren liito-oravatilanteesta vähintään yhdeltä keväältä kolmen vuoden sisällä toimenpiteiden suorittamisen jälkeen.

Perustelut

Liito-orava kuuluu luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittuihin eläinlajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaan kielletty. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 78 §:n kiellosta, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaan edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen

- 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta;
- 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- 4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamistai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Alueen aiempien liito-oravan havaintotietojen perusteella Varassaaren pohjoispään metsikössä on todettu olevan liito-oravan käytössä oleva lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka on ollut käytössä useina vuosina. Lisääntymis- ja levähdyspaikan eteläinen kulkuyhteys katkeaa tiesuunnitelmassa esitetyn moottoritien tielinjauksen takia, mikä heikentää jonkin

verran lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Katkeamista on pyritty lieventämään hyppypuiden asentamisella ja puustoistutuksin (ehto 5) moottoritielinjauksen yli. Hakemuksessa esitetyt liito-oravan kulkuyhteydet uuden moottoritien alitse eivät täytä liito-oravan kulkuyhteydeltä edellytettäviä ominaisuuksia. Liito-oravan kulkuyhteyden tulee olla vähintään 10 metrin pituista puustoa eivätkä avoimet niittyalueet moottoritien alitse sovellettu sen liikkumiseen, vaikka ne muiden eläinten liikkumiselle olisivatkin soveltuvia. Liito-orava liikkuu liitämällä puusta toiseen. Maahan joutuessaan se on kömpelö ja jää helposti petojen saaliiksi. Muita kulkuyhteyksiä hankkeen ei katsota vaarantavan, ja hakija on ilmoittanut vahvistavansa Vaajakoskentien yli menevää läntisempää yhteyttä lisäksi hyppypuun. Pohjoisten kulkuyhteyksien osalta poikkeusluvalle ei siis ole tarvetta. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan pinta-ala ei pienene eikä pesäpuita tai niiden välitöntä lähiympäristöä menetetä hankkeen takia, mutta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka jää eteläreunastaan avoimemmaksi ja alttiimmaksi reunavaikutukselle. Myös liito-oravan todennäköistä ruokailualueutta jää uuden tielinjauksen alle, mutta alueelle jää edelleen ruokailuun soveltuvaa lehtipuustoa.

Liito-orava on luonnonsuojelulain 69 §:n mukaisesti rauhoitettu laji. Luonnonsuojelulain 70 §:n 3 momentissa kielletään mm. rauhoitetun eläinlajin yksilön tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla ja muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla. Määräys on otettu huomioon tämän päätöksen ehdossa 3, jossa ajoitetaan toimenpiteet lisääntymis- ja levähdysajan ulkopuolelle.

Erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy

Valtatie 4 on valtakunnallinen päätieyhteys pääkaupunkiseudulta Keski-Suomen kautta Pohjois-Suomeen. Valtatie on suunnittelualueella sekä paikallisen että pitkämatkaisen liikenteen reitti, jolla on iso merkitys sekä elinkeinoelämän kuljetuksille että henkilöliikenteelle. Valtatie 4 sisältyy Euroopan unionin TEN-T-ydinliikenne-verkkoon osana Botnian käytävää. Vaajakosken kohta on yhteysvälin ongelmallisimpia tiejaksoja, ja sen parantaminen moottoritieksi on tärkeä hanke elinkeinoelämän kuljetusten, Suomen huoltovarmuuden ja liikenneturvallisuuden kannalta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeeseen on yhteiskunnan toimivuuden kannalta erittäin tärkeän yleisen edun mukainen pakottava syy.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Moottoritieksi muutettavalle valtatielle 4 ei ole alueen olosuhteiden takia löydetty muuta mahdollista paikkaa kuin tiesuunnitelmassa esitetty. Valtateiden 4 ja 9 risteyskohdan vaatima tila ja pinnanmuotoihin, vesistölylytyksiin, rautateihin ja Natura 2000 -alueeseen liittyvät reunaehdot huomioon ottaen muuta tyydyttävää vaihtoehtoa uudelle moottoritielinjaukselle Vaajakosken kohdalla Varassaareissa ei ole. Vaihtoehtoja on tarkasteltu kattavasti eri suunnitteluvaiheissa, ja viimeisimmässä vaihtoehtotarkastelussa käsitellyistä vaihtoehtoista valittu on liito-oravan kannalta vähemmän

haitallinen, koska syviä maastoleikkauksia liito-oravan elinympäristön kohdalla ei tarvita. Näin ollen hankkeelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Lajin suotuisan suojelutason säilyminen

Eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään. Suotuisaa suojelutason tarkastellaan paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.

Liito-orava on luokiteltu viimeisimmässä kansallisessa uhanalaisarvioinnissa (2019) valtakunnallisesti vaarantuneeksi lajiksi (uhanalaisuusluokka VU). Vuonna 2006 valmistuneen ympäristöministeriön teettämän valtakunnallisen selvityksen mukaan Suomessa arvioitiin olevan noin 143 000 liito-oravanaarasta. Keski-Suomen maakunnan kannanarvio oli reilut 12 000 naarasta. Jyväskylän liito-oravakantaa voidaan Lajitietokeskuksen Viranomaisportaaliin tallennettujen havaintotietojen perusteella pitää vahvana: tallennettuja havaintotietoja on yli 4000 kappaletta. Havaintojen määrä ei kuitenkaan suoraan kerro liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrää alueella, koska osalta lisääntymis- ja levähdyspaikoista on tallennettu useita havaintoja ja osa havainnoista on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ulkopuolelta. Tiesuunnitelman lähiympäristössä liito-oravan paikallinen kanta on suhteellisen vahva, vaikka asutuksen, tiestön ja vesistöjen takia metsäalueet ovat melko rikkonaisia.

Hankkeella ei arvioida olevan merkittävää haitallista vaikutusta liito-oravakantaan. Kun otetaan huomioon poikkeamisen vaikutukset liito-oravien elinmahdollisuuksiin ja niiden määrään Suomessa, Keski-Suomen maakunnassa tai paikallisella tasolla, ELY-keskus katsoo, ettei poikkeaminen vaaranna liito-oravan suotuisan suojelutason säilymistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuvat toimet on ajoitettu tehtäväksi liito-oravan lisääntymiskauden ulkopuolella. Kulkuyhteyksien heikkenemistä on lievennetty ehdon 5 toimenpiteillä, ja pesäpuihin ei kohdistu toimia. Lajille soveltuvaa metsää jää alueelle edelleen, ja kulkuyhteyksien turvaaminen mahdollistaa liito-oravan liikkumisen Varasaaressa ja sen lähiympäristössä sekä mahdollistaa liito-oravan liikkumisen myös jatkossa Haapaniemeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 78 §, 83 §
Luontodirektiivi (92/43/ETY) artikla 16, liite IV (a)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä 1.

LISÄTIEDOT PÄÄTÖKSESTÄ

Lisätietoja päätöksestä antaa biologi Elina Lehtinen, (sähköposti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi, puh. 0295 024 741).

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt biologi Elina Lehtinen ja ratkaissut luontoyksikön päällikkö Johanna Viljanen. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

LIITTEET

- 1 Valitusosoitus
- 2 Oikaisuvaatimusohje

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös

sähköpostitse 4.2.2025, Keski-Suomen ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi ja Kari Komi, kari.komi@ely-keskus.fi

Suoritemaksu 316 € (Lasku lähetetään erikseen.)

Maksun peruste

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009) 25 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023).

Suoritemaksun määräämistä koskeva oikaisuohje on alkuperäisen päätöksen liitteenä (liite 2).

Tiedoksi

Jyväskylän kaupunki, kirjaamo@jyvaskyla.fi
Ympäristöministeriö, kirjaamo.ym@gov.fi
Poliisi, kirjaamo.sisa-suomi@poliisi.fi
Suomen Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry, keski-suomi@sll.fi
Keskisen Suomen liito-oravayhdistys ry, keslo@kuusanluonto.fi

Päätös annetaan lisäksi tiedoksi yleistiedoksiantona 4.2.2025.

Tämä asiakirja KESELY/3807/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/3807/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lehtinen Elina 04.02.2025 13:42

Ratkaisija Viljanen Johanna 04.02.2025 13:44

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen ja valitusaika

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, valituskirjelmän saa toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Jos päätös on lähetetty postitse tavallisena kirjeenä, katsotaan tiedoksisaannin tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Virkakirjeen katsotaan kuitenkin tulleen viranomaisen tietoon kirjeen saapumispäivänä. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ssä tarkoitettuna tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, katsotaan tiedoksisaannin tapahtuneen kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijais-tiedoksiannosta koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla.

Valitusaikaa laskettaessa päätöksen tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, valituskirjelmän saa toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituskirjelmän sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valituskirjelmän liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei hallintotuomioistuin toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa tai valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä klo 16.15 mennessä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisesti (faksina tai sähköpostina) taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen.

Käyntiosoite	Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5, Hallinto-oikeuden asiakaspalvelu 1. kerroksessa, Hämeenlinna
Postiosoite	Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Kirjaamon puhelinnumero	029 56 42210
Vaihde	029 56 42200
Tietoliikennekatkon sattuessa	050 407 3429
Telefaksi	029 56 42269
Sähköposti	hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) ja tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1020/2024) nojalla muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu, jonka suuruus on 310 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei kuitenkaan peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015): <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>